

[Statsministeren]

mangeårige underskud i statsfinanserne ud af verden. I dag beslaglægger de offentlige udgifter i Danmark en mindre andel af bruttonationalproduktet end i 1982. Men dernæst lykkedes det at få skabt op mod et par hundrede tusinde nye job efter en årrække med nedlæggelse af virksomheder og arbejdspladser i den private sektor. Renten og inflationen blev halveret. Kronesænkningspolitikken blev afløst af den faste valutakurs. Det er væsentlige resultater – men som altid i politisk arbejde er alle problemer jo ikke ryddet af vejen på én gang og én gang for alle.

Den nye regering fremsatte en kort erklæring i Folketinget i juni og fremsatte så 30 lovforslag. De var vigtige, og de blev alle gennemført inden sommerferien. Tre vigtige politiske sagområder har nu fundet en overbevisende og god løsning: landbrugets refinansiering, renteforfaldsordningen og de langtidsledige. Endelig er der indgået en aftale med kommunerne og amterne om deres budgetpolitik.

Men det er først i dag, den nye regering har mulighed for at fremlægge sin samlede politik for en løsning af det danske samfunds mange opgaver de næste fire år.

Regeringen består af tre selvstændige og på mange måder forskellige partier. Sådan vil det fortsætte. Men enhver regering, der vil noget, bør gennemtænke og kunne redegøre for de holdninger, de politiske ideer og den filosofi, den vil bygge sit virke på.

Vi nærmer os 1990'erne og dermed det årti, der skal lede os ind i et nyt årtusind. I disse år skal vi derfor fastlægge kursen for samfundet i det 21. århundrede, og derfor skal vi nu foretage en række valg, som bliver af afgørende betydning for det danske samfunds og for demokratiets udvikling.

Et grundlæggende spørgsmål drejer sig om samfundets opdeling i den private og den offentlige sfære. Vi er vænnet til, at det offentlige løser en lang række opgaver for den enkelte – en indsats, der bl.a. sikrer os uddannelse, social tryghed og kulturelle udfoldelsesmuligheder. Sådan skal det også være fremover.

Men samtidig må grænserne for samfundets ansvar for den enkeltes tilværelse og livsindhold flyttes. Samfundet kan og samfundet skal støtte dem af os, der kommer i nød. Samfundet skal tilstræbe en rimelig fordeling af de materielle goder. Og livet kan kun leves af hver enkelt

af os – det er vores eget ansvar. Men vi lever sammen med andre, og derfor har vi alle som mennesker et ansvar for både os selv og hinanden. Vores liv og adfærd må bygge på dette ansvar.

Vi må nu åbent diskutere, hvordan vi kan indrette samfundet under tilstrækkeligt hensyn hertil. Det er åbenbart, at systemernes magt har fået overhånd, at menneskers valgmuligheder indskrænkes, og at systemerne selv dermed bestemmer for meget. Der sættes alt for ofte snævre grænser for den enkeltes livsudfoldelse. Men hermed fratages den enkelte også ansvar og frihed, og vi identificerer os ikke længere nok med det samfund, som vi selv er en del af, og som vi har en forpligtelse til at præge og være med til at udvikle. Resultatet bliver mistillid, utryghed, ligegyldighed og mangel på sammenhæng i vurderingerne.

Vi må nøje overveje, hvordan vi skaber den rette balance mellem mennesket, systemerne og samfundet, hvordan vi skaber nye og bedre fællesskaber mellem mennesker, og hvordan vi skaber det gåpåmod og den livskraft, der er så nødvendige.

I denne sammenhæng må kulturpolitikken indgå som et betydningsfuldt moment. Kunsten og kulturen udspringer af og leder også til engagement, kreativitet og fantasi, samvær og fællesskab.

En styrkelse af den folkelige medvirken i udviklingen af den fremtidige kulturpolitik er vigtig, for netop i samspillet mellem det folkelige kulturliv og de etablerede kulturinstitutioner kan vi skabe fremtidens kulturliv. Dette samspil er afgørende, når Danmark står over for nye kulturelle påvirkninger og store økonomiske udfordringer.

Velfærdssamfundet forudsætter en velfungerende offentlig sektor, men vi må være villige til at diskutere, hvad der bør løses i og af fællesskabet, og hvad der bedst løses uden indblanding fra det offentlige. Regeringen indbyder til en konstruktiv debat herom.

Et andet hovedspørgsmål drejer sig om vort folkestyres fremtid. Jeg tror ikke, det er for meget sagt, at det i disse år er vanskeligt at fastholde interessen og respekten i befolkningen for demokratiets institutioner og for Folketingets beslutninger.

Det er en farlig udvikling. Vi må hævde Folketingets betydning. Ellers kan vi frygte, at selve folkestyret sygner hen.